

Udskriftsdato: 8. januar 2026

CIR1H nr 9800 af 01/07/2022 (Gældende)

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Opholds- og kontaktforbud til fremmedkrigere og andre terrordømte - Straffelovens § 79 b

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: CMS VB 9287

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Opholds- og kontaktforbud til fremmedkrigere og andre terrordømte - Straffelovens § 79 b

1. Overblik og tjekliste

Før tiltalerejsning og hovedforhandling skal anklageren i sager mod fremmedkrigere og andre terrordømte bl.a. være opmærksom på følgende:

- Om der er grundlag for at nedlægge påstand om opholdsforbud og/eller kontaktforbud – se pkt. 2.
- Om der er tilstrækkelig dokumentation, som kan fremlægges i retten – Se pkt. 3.
- At sagen indeholder oplysninger om, hvor et opholdsforbud bør gælde samt en begrundelse herfor – Se pkt. 4.2.1.

Når der er idømt et opholds- og/eller kontaktforbud, skal anklageren bl.a. være opmærksom på følgende:

- Om der er grundlag for at rejse tiltale for overtrædelse af et kontaktforbud, herunder om den dømte har haft tilstrækkeligt forsæt – Se pkt. 5.1.1.
- Om der er behov for at indhente kendelse i forbindelse med eventuelle tvangsindgreb, eksempelvis hvis politiet i forbindelse med gennemførelsen af tilsyn indhenter materiale, der skal underbygge overtrædelse af et kontakt- og/eller opholdsforbud. – Se pkt. 6.1.3.
- At det er Kriminalregisterafdelingen i Politiets Administrative Center, der varetager vejledning om spørgsmål, der relaterer sig til beregningen af længden af et idømt forbud. Det betyder, at anklagemyndigheden ved henvendelser fra den dømte eller dennes forsvarsadvokat om, hvornår et opholdsforbud udløber, skal henvise til Kriminalregisterafdelingen. Se pkt. 6.4.

2. Politiets efterforskning og sagsbehandling

I sager, hvor en person sigtes for et strafbart forhold, der efter straffelovens § 79 b kan føre til idømmelse af forbud, skal dette efterforskes med henblik på at afdække, om betingelserne for at nedlægge påstand om opholds- og/eller kontaktforbud er opfyldt, herunder om et opholdsforbud og/eller et kontaktforbud er egnet og nødvendigt for at forebygge nye terrorhandlinger.

Politiet skal i den forbindelse høre PET forud for tiltalerejsning i alle straffesager, hvor betingelserne for idømmelse af forbud efter straffelovens § 79 b vurderes at kunne være til stede. Formålet med høringen er at belyse, om et forbud vurderes egnet og nødvendigt for at forebygge nye terrorhandlinger, hvilket vurderes i samråd med PET.

Læs mere under pkt.4.1., pkt. 4.2.og pkt. 4.3. om vurderingen af, hvornår betingelserne for at idømme opholds- og/eller kontaktforbud er opfyldt, og de elementer, der indgår i vurderingen.

3. Forberedelse

Anklagemyndigheden skal i sager, hvor der nedlægges påstand om forbud efter straffelovens § 79 b, være opmærksom på, at der bl.a. skal inddrage oplysninger om den tiltaltes personlige forhold og adfærd, herunder hvem den tiltalte har haft kontakt med og oplysninger om den tiltaltes radikaliseringsforløb og/eller eventuelle radikalisering af andre, i vurderingen af, om et opholds- og/eller kontaktforbud kan antages at være egnet og nødvendigt for at forebygge nye terrorhandlinger.

Det betyder, at anklagemyndigheden i samarbejde med PET skal vurdere, om der foreligger tilstrækkelig dokumentation herfor, som kan fremlægges i retten.

Vurderingen af, hvorvidt den dømte er blevet radikaliseret, samt i givet fald hvor radikalising har fundet sted, herunder hvor den person eller det netværk af personer, der har haft betydning for den dømtes radikalisering, opholder sig, vil navnlig bero på politifaglige oplysninger, herunder særligt oplysninger fra PET.

I den forbindelse vil der bl.a. kunne føres beviser, der relaterer sig til eksempelvis observationer, ransagninger, afhøringer mv. foretaget af politiet eller af PET.

Det bemærkes i den forbindelse, at PET altid skal orienteres, når der rejses tiltale i terrørsager.

I sager, hvor der nedlægges påstand om opholdsforbud, skal anklageren i forbindelse med sagens behandling redegøre for forbuddets tidsmæssige og geografiske udstrækning. Se pkt. 4.2.1. og pkt. 4.4. nedenfor.

Se i den forbindelse pkt. 4.5. nedenfor i forhold til betydningen af EMRK.

3.1. Eksempel på formulering af påstand

I anklageskriftet formuleres påstanden om opholdsforbud på følgende måde:

Påstand om både opholds- og kontaktforbud:

»Der nedlægges i medfør af straffelovens § 79 b, stk. 2 og 3, jf. stk. 1, påstand om, at tiltalte i et af retten nærmere bestemt tidsrum idømmes forbud mod henholdsvis at søge at kontakte personer, der er dømt for en eller flere af de overtrædelser, der er nævnt i § 79 b, stk. 1, samt at færdes og opholde sig i følgende område(r):

Eks. A: Herning Kommune. Se kort 1

Eks. B: Dragør Kommune og Frederiksberg Kommune, dog alene i det område, der afgrænses af Åboulevarden/Ågade – Falkoner Allé – Gl. Kongevej – Vodroffsvej og Rosenørns Allé, herunder de nævnte veje. Se kort 1 og 2.«

Påstand om opholdsforbud:

»Der nedlægges i medfør af straffelovens § 79 b, stk. 2, jf. stk. 1, påstand om, at tiltalte idømmes forbud mod at færdes og opholde sig i følgende område(r) i et af retten nærmere bestemt tidsrum:

Eks. A: Herning Kommune. Se kort 1

Eks. B: Dragør Kommune og Frederiksberg Kommune, dog alene i det område, der afgrænses af Åboulevarden/Ågade – Falkoner Allé – Gl. Kongevej – Vodroffsvej og Rosenørns Allé, herunder de nævnte veje. Se kort 1 og 2.«

Påstand om kontaktforbud:

»Der nedlægges i medfør af straffelovens § 79 b, stk. 3, jf. stk. 1, påstand om, at tiltalte idømmes forbud mod at søge at kontakte personer, der er dømt for en eller flere af de vertrædelser, der er nævnt i stk. 1, i et af retten nærmere bestemt tidsrum. «

4. Jura

4.1. Straffelovens § 79 b

Efter straffelovens § 79 b, stk. 1, kan retten i forbindelse med dom for overtrædelse af bl.a. straffelovens terrorbestemmelser give den dømte et opholdsforbud efter § 79 b, stk. 2 og/eller et kontaktforbud efter § 79 b, stk. 3.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 om ændring af straffeloven (Opholds- og kontaktforbud for terrordømte), at formålet med forbuddene er at forebygge nye terrorhandlinger ved at sikre, at den terrordømte ikke fastholdes eller falder tilbage i radikaliserede miljøer samt ved at minimere mulighederne for, at terrordømte kan påvirke radikaliseringsudsatte personer i en negativ retning, jf. forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger, pkt. 1.).

Et opholds- og kontaktforbud kan idømmes, når nogen idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af:

- Straffelovens § 101 a om tilslutning, hvervning mv. for en væbnet styrke, som kæmper mod den danske stat,
- Straffelovens § 114 om terrorisme,
- Straffelovens § 114 a om terrorlignende handlinger,
- Straffelovens § 114 b om økonomisk støtte til terror,
- Straffelovens § 114 c om hvervning til terror,
- Straffelovens § 114 d om træning, instruktion eller anden oplæring i terror,
- Straffelovens § 114 e om fremme af terrorvirksomhed,
- Straffelovens § 114 f om støtte til korps, grupper eller sammenslutninger, der har til hensigt ved magtanvendelse at øve indflydelse på offentlige anliggender eller fremkalde forstyrrelse af samfundsordenen,
- Straffelovens § 114 g om deltagelse i ulovlig militær organisation eller gruppe,
- Straffelovens § 114 h om spredning af masseødelæggelsesvåben m.v.,
- Straffelovens § 114 i om modtagelse af ulovlig økonomisk støtte fra en terrororganisation,
- Straffelovens § 114 j om ulovlig indrejse i konfliktområder,
- Straffelovens § 136, stk. 1, for så vidt angår tilskyndelse til en af de i straffelovens kapitel 12 eller 13 omhandlede forbrydelser,
- Straffelovens § 136, stk. 2, for så vidt angår billigelse af en af de i straffelovens kapitel 12 eller 13 omhandlede forbrydelser,
- Straffelovens § 136, stk. 3, for så vidt angår billigelse af handlinger omfattet af straffelovens §§ 114-114 j.

4.1.1. Betingelser for at meddele forbud efter straffelovens § 79 b

Domstolene kan idømme et forbud efter straffelovens § 79 b efter en konkret vurdering af, om et opholdsforbud og/eller et kontaktforbud vil være egnet og nødvendigt for at forebygge nye terrorhandlinger ved at sikre, at den dømte ikke fastholdes eller falder tilbage i radikaliserede miljøer og at forhindre, at den dømte rekrutterer andre til de radikaliserede miljøer.

Et opholdsforbud og et kontaktforbud skal som udgangspunkt gives sammen, men forbuddene kan efter omstændighederne gives enkeltvis. Dette gælder f.eks. i situationer, hvor betingelserne for, at der gives et kontaktforbud, er opfyldt, mens betingelserne for at meddele et opholdsforbud ikke er opfyldt. Det kan f.eks. skyldes, at der ikke vurderes at være et nærmere afgrænset område, hvor der er en særlig risiko for, at den dømte vil blive fastholdt eller falde tilbage i et radikaliseret miljø eller vil kunne påvirke radikaliseringsudsatte personer i en negativ retning, men at det samtidig vurderes nødvendigt, at den dømte ikke må søge at kontakte personer, der er dømt for en eller flere af de overtrædelser, der er nævnt i § 79 b, stk. 1. Det fremgår bl.a. af forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.2).

Et opholdsforbud og et kontaktforbud kan idømmes sammen med en helt eller delvis ubetinget fængselsstraf. Det er som udgangspunkt uden betydning, hvor lang den ubetingede frihedsstraf er. Forbuddene kan derudover idømmes sammen med en anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter, hvilket omfatter anbringelsesdomme og behandlingsdomme efter straffelovens §§ 68 og 69, hvor der sker frihedsberøvelse, samt forvaring efter straffelovens § 70. Der kan derimod ikke gives forbud i sager, hvor straffen alene er bøde eller betinget fængselsstraf. Ligesom der ikke kan gives forbud i sager, hvor den pågældende er idømt en anden strafferetlig retsfølge, som ikke er af frihedsberøvende karakter, f.eks. dom til ambulant behandling eller til tilsyn efter straffelovens §§ 68 og 69. Det fremgår bl.a. af forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.1.).

Det følger af forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 om ændring af straffeloven (Opholds- og kontaktforbud for terrordømte), at en person, der er idømt et opholdsforbud og/eller et kontaktforbud, ved en senere dom kan idømmes yderligere forbud, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Der er i den forbindelse ikke noget til hinder for, at der er et geografisk, personmæssigt og/eller tidsmæssigt overlap mellem flere idømte forbud, jf. lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.6. Se i den forbindelse pkt. 4.2., pkt. 4.3. og pkt. 4.4. nedenfor.

Der henvises til pkt. 2.1.3.6. i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 130 af 11. marts 2020 om ændring af straffeloven (Initiativer mod fremmedkrigere og andre terrordømte).

4.1.1.2. Særligt om tilfælde, hvor en overtrædelse er udtryk for den dømtes radikalisering

Kontaktforbud og opholdsforbud forudsættes i forarbejderne særligt anvendt i tilfælde, hvor overtrædelser af bestemmelserne oplistet i § 79 b, stk. 1, er udtryk for den dømtes radikalisering.

Det fremgår således af forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 om ændring af straffeloven (Opholds- og kontaktforbud for terrordømte), at udtrykket ”radikalisering” ikke er et entydigt begreb, men et begreb, der dækker over varierende grader af tilslutning til radikale synspunkter og handlinger. Radikalisation er en proces, der kan foregå på forskellige måder, og som kan ske over kortere eller længere tid,

hvorved en person i stigende grad accepterer brugen af voldelige eller andre ulovlige midler til at opnå et bestemt politisk eller religiøst mål. Radikaliseringen kan igangsættes på baggrund af mange forskellige faktorer og have forskellige endemål. Det fremgår bl.a. af forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lov-forslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.2.).

Det er ikke muligt præcist at angive, hvornår en lovovertrædelse er udtryk for den dømtes radikaliseringsring. Det vil bero på en konkret vurdering af den begåede lovovertrædelse, herunder særligt overtrædelsens karakter, formål og kontekst.

Det må i almindelighed anses for at være udtryk for en persons radikalisering, hvis den pågældende dømmes for overtrædelse af straffelovens § 114 eller forsøg herpå, idet handlingen i disse tilfælde er begået med et særligt kvalificerende terrorforsæt. Derudover må det i almindelighed antages, at en overtrædelse af bestemmelserne oplistet i § 79 b, stk. 1, er udtryk for den dømtes radikalisering, hvis handlingen må anses som udtryk for støtte til en militant ekstremistisk ideologi, eller overtrædelsen indebærer accept af brugen af vold eller andre ulovlige midler for at opnå et politisk eller religiøst mål. Det vil bl.a. omfatte tilfælde, hvor den tiltalte har søgt at føre militant islamistiske, højreekstremistiske, venstreekstremistiske, religiøst ekstremistiske eller lignende synspunkter ud i livet gennem vold, eller hvis den pågældende på anden strafbar vis fremmer, understøtter eller opfordrer andre til voldelig ekstremisme. Der henvises til pkt. 2.1.3.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 130 af 11. marts 2020 om ændring af straffeloven (Initiativer mod fremmedkrigere og andre terrordømte) og de specielle bemærkninger til forslaget § 1, nr. 1.

4.2. Opholdsforbud

Et opholdsforbud indebærer efter straffelovens § 79 b, stk. 2, at den dømte ikke må færdes eller opholde sig i et eller flere nærmere afgrænsede områder, hvor der er en særlig risiko for, at den dømte enten vil blive fastholdt eller falde tilbage i et radikaliseret miljø eller vil kunne påvirke radikaliseringsudsatte personer i en negativ retning.

Det fremgår i den forbindelse af forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 om ændring af straffeloven (Opholds- og kontaktforbud for terrordømte), at udtrykket ”færdes eller opholde sig” skal forstås på samme måde som i straffelovens § 79 a, stk. 2, om opholdsforbud for visse forbrydelser med relation til en rocker- eller bandekonflikt mv. og § 236, stk. 1, nr. 1, om opholdsforbud for navnlig visse seksualforbrydelser, jf. lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.3.

Færden eller ophold omfatter enhver fysisk tilstedeværelse inden for det pågældende område, herunder at passere igennem området. Et opholdsforbud vil således indebære, at den blotte tilstedeværelse i det pågældende område vil udgøre en overtrædelse, selv om der er tale om helt kortvarigt ophold.

Færden og ophold, der udelukkende skyldes nødsituationer, herunder den pågældendes eller dennes nærmeste familiemedlemmers akutte henvendelse til et hospital, er ikke omfattet af opholdsforbuddet. Den pågældende vil imidlertid straks skulle forlade området, når nødsituationen er afsluttet. Fortsat færden eller ophold efter dette tidspunkt vil være en overtrædelse af opholdsforbuddet.

Et opholdsforbud indebærer et forbud mod at bosætte sig i det område, der er omfattet af forbuddet. Opholdsforbuddet vil således i praksis indebære, at den pågældende for at efterleve dommen må bosætte sig uden for det område, som opholdsforbuddet omfatter.

Se i øvrigt pkt. 6.2. om muligheden for, at politiet undtagelsesvist kan give tilladelse til at færdes i et om-råde omfattet af et opholdsforbud, og pkt. 4.5. om forholdet til EMRK.

4.2.1. Geografisk rækkevidde af et opholdsforbud

Ved den nærmere afgrænsning af et opholdsforbud, skal der navnlig lægges vægt på, hvor et forbud kan forebygge nye terrorhandlinger ved at modvirke, at den dømte begår nye terrorhandlinger, grundet den dømtes fastholdelse eller tilbagefald i et radikaliseret miljø. Derudover skal der lægges vægt på, hvordan forbuddet begrænser risikoen for, at den dømte radikaliserer andre personer, der potentielt vil kunne begå nye terrorhandlinger. Endelig skal der generelt lægges vægt på karakteren, omfanget og grovheden af den begåede terrorrelaterede kriminalitet. Det fremgår bl.a. af forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.3.).

Det geografiske område, som et opholdsforbud skal dække, skal beskrives så præcist som muligt i dom-men. Det betyder, at anklagemyndighedens påstand om opholdsforbud skal indeholde en præcis af-grænsning af det geografiske område, som forbuddet skal gælde.

Den præcise afgrænsning af et opholdsforbud vil afhænge af en konkret proportionalitetsvurdering. I den forbindelse kan det indgå i afvejningen, at jo bredere et geografisk område, et opholdsforbud skal omfatte, desto mere skærpes kravene til de hensyn, der ligger til grund for meddelelse af opholdsforbuddet.

Det relevante område kan eksempelvis afgrænses med de gadenavne, der omkranser det pågældende område, men andre beskrivelser af området vil også kunne anvendes, så længe det sikres, at det pågældende område let og utvetydigt kan identificeres. Det vil ikke være tilstrækkeligt at angive området på et kort, men beskrivelsen af området kan eventuelt suppleres af et kort.

Anklagemyndigheden skal som udgangspunkt nedlægge påstand om, at opholdsforbuddet skal omfatte en eller flere hele kommuner, og det skal i anklageskriftet afgrænses ved at angive navnet på den eller de pågældende kommuner. I de tilfælde, hvor anklagemyndighedens påstand indebærer, at opholdsforbuddet ikke omfatter en hel kommune, skal afgrænsningen på anden måde fremgå tydeligt af anklage-skriftet.

Hvis der er tale om en geografisk stor kommune med en eller flere større byer eller en kommune, der hovedsagligt består af tæt bebyggede områder, og hvor det er tydeligt, at den i bestemmelsen omhandlede særlige risiko alene gør sig gældende i relation til en bestemt by eller bydel, kan opholdsforbuddet begrænses til den pågældende by eller bydel. Det forudsætter dog, at en bredere udstrækning af opholdsforbuddet konkret vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til den begåede kriminalitet og i særdeleshed behovet for at forebygge nye terrorhandlinger ved at modvirke recidiv i form af, at den dømte ikke fastholdes eller falder tilbage i et radikaliseret miljø eller radikaliserer andre personer.

Der henvises til pkt. 2.1.3.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 130 af 11. marts 2020 om ændring af straffeloven (Initiativer mod fremmedkrigere og andre terrordømte) og de specielle bemærkninger til forslaget § 1, nr. 1.

4.2.1.1. Opholdsforbud grundet risikoen for at den dømte vil blive fastholdt eller falde tilbage i et radi-kaliseret miljø

Et opholdsforbud skal som udgangspunkt omfatte den eller de kommuner, hvor den dømte selv er blevet radikaliseret. Den dømtes egen radikalisering vil typisk være foregået i den kommune, hvor den dømte har bopæl eller opholdssted, men det kan efter omstændighederne også være en kommune, hvor et klubhus, en fritidsklub eller en religiøs bygning er beliggende, hvis disse steder har haft betydning for den pågældendes radikalisering.

Derudover vil et opholdsforbud som udgangspunkt skulle omfatte den eller de kommuner, hvor den person eller det netværk af personer, der har haft en betydning for den dømtes radikalisering, opholder sig.

Desuden kan steder eller områder, hvor det pågældende netværk i praksis samles og f.eks. søger at rekruttere andre personer til det radikaliserede miljø, også anses som netværkets opholdssted, hvorfor det vil skulle omfattes af opholdsforbuddet.

Der henvises til pkt. 2.1.3.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 130 af 11. marts 2020 om ændring af straffeloven (Initiativer mod fremmedkrigere og andre terrordømte) og de specielle bemærkninger til forslagens § 1, nr. 1.

4.2.1.2. Opholdsforbud grundet risikoen for at den dømte vil kunne påvirke radikaliseringsudsatte personer i en negativ retning.

Når det kommer til at vurdere, om et opholdsforbud skal omfatte områder, hvor der er en særlig risiko for, at den dømte vil kunne påvirke radikaliseringsudsatte personer i en negativ retning, vil det ifølge forarbejderne navnlig skulle begrundes i den dømtes personlige forhold og adfærd. Det fremgår bl.a. af forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.3. samt de specielle bemærkninger til forslagens § 1, nr. 1).

Det fremgår af forarbejderne, at personer, der er dømt for terrorisme, i visse miljøer og over for socialt marginaliserede og sårbare unge kan opnå en særlig status og autoritet. Personer med en sådan særlig status og autoritet har ofte en stor indflydelse på radikaliseringen af andre. Der vil i den forbindelse bl.a. generelt skulle lægges vægt på karakteren, omfanget og grovheden af den af den dømte begåede terror-relaterede kriminalitet. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.3. samt de specielle bemærkninger til forslagens § 1, nr. 1).

Et opholdsforbud vil i sådanne tilfælde kunne omfatte et eller flere områder, hvor der eksempelvis er en særlig høj koncentration af socialt udsatte unge, som på baggrund af kriminalitetsstatistikker eller andre forhold vurderes at kunne være særligt tiltrukket af ekstremistiske gruppefællesskaber. Dette kan f.eks. være boligområder, der er på politiets liste over særligt udsatte boligområder (SUBområder) eller på regeringens årlige ghettoliste, og som på baggrund af PET's kendskab til miljøet det pågældende sted vurderes at være særligt modtagelig over for de radikaliserede synspunkter, som den dømte vurderes at være eksponent for.

4.3. Kontaktforbud

Et kontaktforbud indebærer efter straffelovens § 79 b, stk. 3, at en terrordømt ikke må kontakte andre personer, der er dømt for en eller flere af de overtrædelser, der er nævnt i § 79 b, stk. 1.

4.3.1. Hvem er omfattet af kontaktforbuddet?

Kontaktforbuddet omfatter som udgangspunkt alle personer, der på ethvert givent tidspunkt har modtaget en endelig dom for overtrædelse af en af de i straffelovens § 79 b, stk. 1, nævnte terrorbestemmelser. Det betyder, at kontaktforbuddet er dynamisk og også omfatter kontakt til personer, der på et senere tidspunkt end den dom, hvor forbuddet er givet, dømmes for overtrædelse af bestemmelserne. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.4. samt de specielle bemærkninger til forslagens § 1, nr. 1).

Kontaktforbuddet omfatter derimod ikke personer, der alene er sigtet eller tiltalt for en eller flere af terrorbestemmelserne nævnt i § 79 b, stk. 1, ligesom et kontaktforbud ikke omfatter personer, der har anket en dom for en af de nævnte bestemmelser. Dommen for overtrædelse af de pågældende bestemmelser skal således være endelig.

Et kontaktforbud efter straffelovens § 79 b, stk. 3, 2. pkt., omfatter ikke den dømtes nærmeste familiemedlemmer, i det omfang det vil stride mod Danmarks internationale forpligtelser, herunder artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) om retten til bl.a. familieliv. Ved nærmeste familiemedlemmer forstås normalt personens ægtefælle, faste samlevende, forældre, børn og søskende. Der henvises i den forbindelse til pkt. 4.5. nedenfor.

Et kontaktforbud omfatter endvidere ikke andre indsatte i kriminalforsorgens institutioner, som den pågældende er placeret på afdeling med under afsoningen af en frihedsstraf, jf. straffelovens § 79 b, stk. 3, 3. pkt. Bestemmelsen er indført med lov nr. 893 af 21. juni 2022 (lovforslag L 180 af 27. april 2022), der trådte i kraft den 1. juli 2022. Det fremgår af forarbejderne, at det fortsat udgør en overtrædelse af forbuddet, hvis den indsatte kontakter andre terrordømte, som den pågældende afsoner sammen med, mens vedkommende er på udgang, eller mens sådanne andre terrordømte er på udgang. Kontaktforbuddet vil derudover være overtrådt, hvis den dømte søger at kontakte personer, der er omfattet af kontaktforbuddet, som enten er løsladt eller afsoner på en anden afdeling end den pågældende.

Når afgørelsen, hvorved den pågældende blev dømt for overtrædelse af en af terrorbestemmelserne nævnt i straffelovens § 79 b, stk. 1, er blevet slettet fra efterforskningsdelen af kriminalregisteret, er personen ikke længere omfattet af kontaktforbuddet. Der henvises til § 9, jf. bilag 4, i bekendtgørelse nr. 881 af 4. juli 2014 om behandling af personoplysninger i Det Centrale Kriminalregister (Kriminalregisteret) med senere ændringer.

4.3.2. Hvornår er der tale om kontakt omfattet af forbuddet?

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 om ændring af straffeloven (Opholds- og kontaktforbud for terrordømte), at udtrykket ”kontakte” omfatter enhver personlig, skriftlig, telefonisk og digital kontakt med personer, der er omfattet af det pågældende forbud. Et kontaktforbud vil således indebære, at en hvilken som helst kontakt, både skriftlig og mundtlig, med de omfattede personer vil

udgøre en overtrædelse, jf. lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.4. samt de specielle bemærkninger til forslaget § 1, nr. 1.

Et kontaktforbud indebærer således for det første et forbud mod personlig kontakt med personer, der er omfattet af forbuddet, herunder fysisk fremmøde på den pågældendes bopæl, opholdssted eller andre steder, hvor den pågældende opholder sig midlertidigt. Forbuddet indebærer også et forbud mod personlig kontakt, hvis den dømte tilfældigt møder en person, der er omfattet af forbuddet, på f.eks. gaden, i biografen eller hos fælles bekendte.

Kontaktforbuddet indebærer derudover forbud mod skriftlig kontakt i form af breve eller lignende analoge kommunikationsformer. Forbuddet omfatter ligeledes telefonisk kontakt, som foregår ved anvendelse af telefonnettet, herunder fremsendelse af en tekst- eller billedbesked (f.eks. sms'er og mms'er) samt telefaks. Forbuddet omfatter herudover en hvilken som helst kontakt, som foregår gennem internettet eller et lignende system til spredning af information. Som eksempler kan nævnes e-mail, internet-chat, internettelefoni og sociale medier, herunder Facebook, Instagram og Twitter.

Det er en betingelse for overtrædelse af et kontaktforbud efter § 79 b, stk. 1, at den dømte har forsæt til at kontakte personer, der er dømt for en eller flere af de overtrædelser, der er nævnt i stk. 1. Det betyder, at kontakten skal være rettet mod en eller flere konkrete personer, der er omfattet af forbuddet. Se pkt. 5.1.1. nedenfor.

Et kontaktforbud indebærer desuden, at den dømte ikke må "søge at kontakte" personer omfattet af forbuddet. Forbuddet vil derfor være overtrådt, når den dømte f.eks. har afsendt en mail, skrevet en besked på en Facebook-profil eller lagt en besked på en telefonsvarer med forsæt til at opnå kontakt til en person omfattet af forbuddet. Der vil i givet fald foreligge en fuldbyrdet overtrædelse af kontaktforbuddet, selv om mailen eller beskeden ikke kommer frem til den tilsigtede modtager.

Der henvises til pkt. 2.1.3.4. i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 130 af 11. marts 2020 om ændring af straffeloven (Initiativer mod fremmedkrigere og andre terrordømte) og de specielle bemærkninger til forslaget § 1, nr. 1.

4.4. Den tidsmæssige varighed af forbuddene

Et opholdsforbud og et kontaktforbud gives på tid fra 1 til 10 år regnet fra endelig dom. Fastsættelsen af forbuddenes tidsmæssige udstrækning vil afhænge af de konkrete omstændigheder i sagen.

Det fremgår af forarbejderne, at forbuddenes længde skal afspejle risikoen for recidiv i form af, at den dømte fastholdes eller falder tilbage i et radikaliseret miljø samt risikoen for, at den dømte radikaliserer andre personer. Endvidere skal længden afspejle karakteren og grovheden af den terrorrelaterede kriminalitet, som har begrundet forbuddene. Der skal i den forbindelse bl.a. lægges vægt på længden af den idømte straf eller karakteren af den foranstaltning mv., som idømmes. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.6.).

Det fremgår derudover af forarbejderne, at et opholdsforbud og et kontaktforbud i almindelighed gives sammen (se pkt. 4.1.1. ovenfor), og at forbuddene derfor som udgangspunkt også skal fastsættes for

den samme tidsmæssige periode. Dette udgangspunkt vil dog kunne fraviges under hensyntagen til de konkrete omstændigheder i sagen.

Der skal ved fastsættelse af den tidsmæssige varighed af forbuddene tages udgangspunkt i følgende:

- Ved fængsel i indtil 1 år fastsættes forbuddene som udgangspunkt til mellem 1 og 4 år.
- Ved fængsel i mere end 1 år, men ikke over 4 år, eller ved foranstaltninger efter straffelovens §§ 68 og 69 fastsættes forbuddene som udgangspunkt til mellem 3 og 6 år.
- Ved fængsel i mere end 4 år, men ikke over 8 år, fastsættes forbuddene som udgangspunkt til mellem 5 og 8 år.
- Ved fængsel i 8 år eller derover eller ved forvaring efter straffelovens § 70 fastsættes forbuddene som udgangspunkt til mellem 7 og 10 år.

Den idømte tidsperiode løber fra endt afsoning af den dom, hvormed forbuddene er givet. Herved forstås første løsladelse eller udskrivning fra den pågældende straf, herunder prøveløsladelse og prøveudskrivning. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.6. samt de specielle bemærkninger til forslaget § 1, nr. 1).

Forbuddene forlænges i tid, hvis der træffes bestemmelse om genindsættelse efter eventuel prøveløsladelse eller prøveudskrivning.

Idømmes den dømte efterfølgende fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter, forlænges den tidsmæssige udstrækning af forbuddene med en periode svarende til den tid, den dømte måtte udstå eventuelle øvrige fængselsstraffe eller andre strafferetlige retsfølger af frihedsberøvende karakter. Det forudsætter imidlertid, at udståelsen finder sted, mens forbuddene har virkning.

Forbuddene forlænges bl.a., når den pågældende udstår fængselsstraf eller forvaring i fængsel eller arresthus, når den pågældende udstår straf i kriminalforsorgens pensioner eller institutioner mv. uden for kriminalforsorgen, jf. straffuldbyrdelseslovens § 78, eller udstår straf på egen bopæl ved brug af fodlænke, jf. straffuldbyrdelseslovens kapitel 13 a. Desuden forlænges straffen for personer, der er frihedsberøvet i medfør af straffelovens §§ 68 og 69 (foranstaltningsdomme).

Forbuddene forlænges med det antal dage/måneder/år, der er gået fra begyndelsen af afsoningen mv. indtil første løsladelse eller udskrivning fra den pågældende straf, herunder eksempelvis prøveløsladelse og prøveudskrivning.

Forbuddene forlænges også i sådanne situationer i tid, hvis der træffes bestemmelse om genindsættelse efter eventuel prøveløsladelse eller prøveudskrivning.

Hvis den dømte varetægtsfængsles i forbindelse med en straffesag, der ligger efter den dom, hvor forbuddene blev givet, vil forbuddene også skulle forlænges med længden af denne frihedsberøvelse, medmindre den pågældende frifindes eller ikke idømmes ubetinget frihedsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter.

Det, der efter Rigsadvokatens opfattelse er afgørende for, om et forbud forlænges eller ej, er, om den dømte genindsættes, varetægtsfængsles eller påbegynder afsoning af en efterfølgende idømt straf, mens et forbud har virkning.

Der henvises til pkt. 2.1.3.6. i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 130 af 11. marts 2020 om ændring af straffeloven (Initiativer mod fremmedkrigere og andre terrordømte) og de specielle bemærkninger til forslaget § 1, nr. 1.

Om muligheden for ophævelse af et idømt forbud før udløb, se pkt. 6.3. nedenfor.

4.5. Forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK)

Efter artikel 2, stk. 1, i 4. tillægsprotokol til EMRK skal enhver, der lovligt befinder sig på en stats område, have ret til inden for dette område at færdes frit og til frit at vælge sit opholdssted.

Efter artikel 8, stk. 1, i EMRK, har enhver ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance.

Et opholdsforbud indebærer ifølge forarbejderne et indgreb i den dømtes bevægelses- og opholdsfrihed, som er beskyttet af artikel 2, stk. 1, i 4. tillægsprotokol til EMRK. Denne ret er imidlertid ikke absolut, og efter artikel 2, stk. 3, kan der gøres indgreb i retten, når indgrebet er i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund (krav om proportionalitet) af hensyn til den nationale sikkerhed eller offentligt tryk, for at opretholde den offentlige orden, for at forebygge forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 3.2).

Et kontaktforbud indebærer, at den dømte ikke må søge at kontakte personer, der er dømt for en eller flere overtrædelser af de i § 79 b, stk. 1, nævnte bestemmelser. Det forudsættes i den forbindelse, at et kontaktforbud som udgangspunkt skal omfatte kontakt med alle personer, der på et givet tidspunkt er dømt for overtrædelse af en af de i den foreslåede § 79 b, stk. 1, nævnte terrorbestemmelser. Et kontaktforbud kan dog ikke omfatte den dømtes nærmeste familiemedlemmer, idet omfang det vil stride mod Danmarks internationale forpligtelser, herunder EMRK artikel 8. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 3.2).

Et forbud efter § 79 b har ifølge forarbejderne til formål at forebygge nye terrorhandlinger ved at sikre, at de omfattede personer ikke fastholdes eller falder tilbage i radikaliserede miljøer og at forhindre, at de pågældende rekrutterer andre til radikaliserede miljøer. Der henvises yderligere til, at formålet med politiets tilsyn er at sikre, at den dømte overholder et meddelt forbud.

Det vurderes på den baggrund, at forbuddene varetager hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryk, opretholdelse af den offentlige orden, forebyggelse af forbrydelse og hensyn til at beskytte andres rettigheder og friheder, og at ordningen ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at varetage de nævnte hensyn.

Derudover kan den, der er meddelt et opholds- og/eller et kontaktforbud, forlange nødvendigheden af forbuddenes fortsatte opretholdelse indbragt for retten, jf. straffelovens § 79 b, stk. 10. Der henvises i den forbindelse til pkt. 6.3. nedenfor.

Der henvises til pkt. 3.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 130 af 11. marts 2020 om æn-dring af straffeloven (Initiativer mod fremmedkrigere og andre terrordømte), som indeholder Justitsmini-steriets overvejelser om forbuddenes forenelighed med EMRK.

4.6. Politiets videregivelse af oplysninger om andre terrordømte og tavshedspligt

Ifølge § 79 b, stk. 8, kan politiet videregive oplysninger til en person, der dømmes for en af de i stk. 1 nævnte forbrydelser og i den forbindelse meddeles et kontaktforbud, om, at en eller flere andre personer er dømt for en eller flere af de overtrædelser, der er nævnt i stk. 1.

Politiet vil bl.a. kunne videregive sådanne oplysninger med henblik på at bringe den dømte i ond tro om, at den pågældende har søgt at kontakte en person, der er omfattet af et kontaktforbud. Det fremgår i den forbindelse af forarbejderne, at hvis politiet som led i gennemførelsen af et tilsyn med et meddelt kontaktforbud bliver bekendt med, at en dømt har kontakt med en person, der er omfattet af et forbud, vil politiet kunne give den dømte oplysninger herom med henblik på fremover at kunne håndhæve forbuddet effektivt. Den dømte må herefter som udgangspunkt antages at have forsæt til en overtrædelse af kontaktforbuddet, hvis kontakten ikke bringes til ophør. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de specielle bemærkninger til forslagens § 1, nr. 1).

Politiet kan imidlertid ikke videregive oplysninger om, hvilken af de konkrete terrorbestemmelser i straffeloven, den pågældende er dømt for. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lov-forslag L 130 af 11. marts 2020, de specielle bemærkninger til forslagens § 1, nr. 1).

Det følger af straffelovens § 79 b, stk. 8, 2. pkt., at videregivelsen kun må ske i det omfang, det er nødvendigt for at håndhæve et meddelt kontaktforbud. Politiet vil således i det enkelte tilfælde konkret skulle vurdere, om det af hensyn til håndhævelsen af et kontaktforbud konkret er nødvendigt at videregive de pågældende oplysninger. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de specielle bemærkninger til forslagens § 1, nr. 1).

Det vurderes i samarbejde med PET, hvilke oplysninger der konkret skal videregives til en terrordømt i forlængelse af et idømt kontaktforbud.

Den dømte har efter § 79 b, stk. 9, tavshedspligt med hensyn til de i stk. 8 nævnte oplysninger, som den dømte modtager fra politiet. Se pkt. 5.2. nedenfor i forhold til straf for overtrædelse af tavshedspligten.

4.6.1. Forholdet til databeskyttelseslovgivningen

Det fremgår af forarbejderne, at den dømtes behandling af de personoplysninger, der videregives af politiet efter § 79 b, stk. 8, skal anses som en behandling, der foretages af en fysisk person som led i rent personlige aktiviteter, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 2, stk. 2, litra c. Den dømtes behandling af personoplysninger vil dermed som udgangspunkt falde uden for databeskyttelsesforordningens og databeskyttelseslovens anvendelsesområde. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lov-forslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 4).

Den dømte kan imidlertid behandle personoplysningerne på en sådan måde, at behandlingen uanset udgangspunktet ikke kan karakteriseres som en rent personlig aktivitet i databeskyttelsesforordningens forstand. Det kan f.eks. ikke anses for en rent personlig aktivitet, hvis den dømte offentliggør de pågældende oplysninger på internettet, hvorved oplysningerne bliver tilgængelige for et ubestemt antal personer. Det vil betyde, at behandlingen i så fald skal ske inden for rammerne af databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, og at den dømte vil være dataansvarlig for behandlingen. En offentliggørelse, der ikke tjener et sagligt formål, vil således kunne udgøre en strafbar overtrædelse af databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, jf. databeskyttelseslovens § 41, stk. 1, nr. 4, og stk. 2, nr. 2. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 4) samt til Justitsministeriets besvarelse af 12. maj 2020 af spørgsmål REU nr. 34 vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven (Initiativer mod fremmedkrigere og andre terrordømte).

5. Straf og andre retsfølger

5.1. Straf for overtrædelse af et opholds- og/eller kontaktforbud

Overtrædelse af et opholds- og/eller et kontaktforbud straffes efter straffelovens § 124 a med fængsel i indtil 2 år.

Det fremgår af forarbejderne, at overtrædelse af et opholdsforbud eller et kontaktforbud i førstegangs-tilfælde som udgangspunkt straffes med ubetinget fængsel i 60 dage. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.9.).

Der foreligger også en strafbar overtrædelse af straffelovens § 124 a, hvis den, som forbuddet omfatter, opholder sig i forbudsområdet uden at have søgt tilladelse til det pågældende ophold – uanset om der i medfør af f.eks. EMRK art. 8 ville skulle meddeles en sådan tilladelse, og uanset om det i øvrigt må antages, at tilladelse ville være givet, hvis der var søgt. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de specielle bemærkninger til forslaget § 1, nr. 1). Se i øvrigt pkt. 6.2. nedenfor.

Hvis den dømte i forbindelse med overtrædelse af et forbud også samtidig begår en ny lovovertrædelse, bør dette i almindelighed anses for en strafskærpende omstændighed ved udmålingen af straffen for den nye lovovertrædelse.

Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. 130 af 11. marts 2020 om ændring af straffeloven (Initiativer mod fremmedkrigere og andre terrordømte), pkt. 2.1.1.2 og pkt. 2.1.3.9, samt de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 20.

5.1.1. Særligt om dømtes forsæt til at overtræde et kontaktforbud

Der kræves forsæt til alle elementer i den foreslåede § 79 b, stk. 3, jf. straffelovens § 19.

Det følger i den forbindelse af straffelovens § 19, at det er en forudsætning for at ifalde straf for overtrædelse af et kontaktforbud, at den dømte har det fornødne forsæt, herunder med hensyn til, at den

person, som den dømte søger at kontakte, er dømt for en eller flere af de i den foreslåede § 79 b, stk. 1, nævnte terrorbestemmelser.

Et sådant forsæt vil f.eks. kunne foreligge, hvis den terrordømte kontakter eksempelvis en medgerningsmand eller en anden person, der er dømt for medvirken til den terrorhandling, som udløste den terrordømtes kontaktforbud, eller personer der er dømt i samme sagskompleks som den terrordømte, eller hvis den terrordømte i øvrigt på anden vis ved, at den anden person er dømt for terror f.eks. fra medierne eller via fælles bekendte.

Forsæt vil endvidere kunne foreligge, hvis politiet efter den foreslåede § 79 b, stk. 8, har videregivet oplysninger om navn og billede mv. på en konkret terrordømt med henblik på at bringe den dømte i ond tro om, at den pågældende har søgt at kontakte en person omfattet af kontaktforbuddet. Der henvises til pkt. 4.6. ovenfor.

I sager om overtrædelse af et kontaktforbud skal anklagemyndigheden således være opmærksom på, at der foreligger tilstrækkelig dokumentation for, at den pågældende vidste, at den anden person (også) er dømt for terrorrelateret kriminalitet, eller det i øvrigt kan lægges til grund, at den pågældende må have været klar over, at den anden er dømt for terrorrelateret kriminalitet.

Hvis politiet som led i tilsynet med et kontaktforbud bliver bekendt med, at den dømte har kontakt med en person, der er omfattet af kontaktforbuddet, men som den dømte ikke er blevet gjort bekendt med, at den dømte ikke må kontakte, kan politiet i medfør af straffelovens § 79 b, stk. 8, give oplysninger om den pågældende, med henblik på at bringe den dømte i ond tro om, at den dømte har søgt at kontakte en person omfattet af kontaktforbuddet. På den måde sikres det, at forbuddet fremover vil kunne hånd-hæves. Se i den forbindelse pkt. 4.3. og pkt. 4.6. ovenfor.

5.2. Straf for uberettiget videregivelse af tavshedsplagte oplysninger

Den dømte vil efter § 79 b, stk. 9, have tavshedspligt med hensyn til de i stk. 8 nævnte oplysninger, som den dømte modtager fra politiet.

Straffelovens §§ 152 og 152 c-f finder anvendelse i disse situationer. Det betyder, at enhver uberettiget videregivelse eller udnyttelse af oplysningerne kan straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder og under særlige skærpende omstændigheder med fængsel indtil 2 år.

Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. 130 af 11. marts 2020 om ændring af straffeloven (Initiativer mod fremmedkrigere og andre terrordømte), pkt. 4, samt de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1.

6. Efter dom

6.1. Tilsyn med dømtes overholdelse af opholds- og kontaktforbud

6.1.1. Betingelser for og omfang af politiets tilsyn

Efter straffelovens § 79 b, stk. 6, fører politiet tilsyn med den dømtes overholdelse af et meddelt opholds- og/eller kontaktforbud.

Det fremgår af forarbejderne, at tilsynet i tilfælde, hvor den dømte er meddelt et opholdsforbud, vil skulle gennemføres som led i politiets almindelige opgavevaretagelse, herunder politiets almindelige patruljeringsopgaver. I tilfælde, hvor den dømte er meddelt et kontaktforbud, vil tilsynet skulle gennemføres ved, at politiet uanmeldt og på vilkårlige tidspunkter opsøger den dømte i dennes bolig eller andre steder, hvor politiet måtte få kendskab til, at den dømte opholder sig, med henblik på at undersøge om den dømte i strid med et meddelte kontaktforbud søger at kontakte andre terrordømte. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.7.).

Formålet med politiets tilsyn er bl.a. at sikre muligheden for en effektiv kontrol med, at en terrordømt overholder et meddelte kontaktforbud med henblik på at forhindre, at den dømte fastholdes eller falder tilbage i et radikaliseret miljø eller radikaliserer andre personer. Tilsynet er herved af forebyggende og kontrollerende karakter, og de indgreb, som foretages som led i tilsynets gennemførelse, har derfor ikke karakter af straffeprocessuelle indgreb. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de specielle bemærkninger til forslagens § 1, nr. 1).

Politiets gennemførelse af tilsynet med et meddelt kontaktforbud er derfor omfattet af lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter (retssikkerhedsloven), jf. § 1 i lovbekendtgørelse nr. 1121 af 12. november 2019.

I forbindelse med gennemførelsen af tilsynet med et kontaktforbud kan politiet derfor uden retskendelse skaffe sig adgang til og foretage undersøgelse af den dømtes bolig mv. samt af breve og andre papirer og genstande, som den dømte råder over. Politiet kan f.eks. undersøge den dømtes bil, hvis det vurderes nødvendigt for at gennemføre tilsynet. Politiet kan derimod ikke uden kendelse skaffe sig adgang til steder, som den dømte ikke råder over, uanset at politiet måtte få kendskab til, at den dømte opholder sig på lokaliteten. Foreligger der et mistankegrundlag om et strafbart forhold, vil politiet dog kunne foretage eksempelvis ransagning af lokaliteter tilhørende ikke-mistænkte personer efter retsplejeloven § 795, stk. 1. Se i den forbindelse pkt. 6.1.3. nedenfor om forholdet mellem retssikkerhedsloven og retsplejelovens regler om tvangsindgreb.

Det følger i den forbindelse af retssikkerhedslovens § 5, stk. 1, at der som udgangspunkt skal ske underretning forud for iværksættelse af et tvangsindgreb efter retssikkerhedsloven. Dette udgangspunkt kan dog fraviges helt eller delvis, hvis eksempelvis øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse vil forspildes, såfremt forudgående underretning gives, jf. retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1.

Tilsynet med et meddelt kontaktforbud efter § 79 b, stk. 6, 2. pkt., vil som udgangspunkt skulle foretages af politiet uden forudgående underretning af den dømte, idet øjemedet med tilsynet ellers vil forspildes. Politiet vil derfor i forbindelse med gennemførelse af tilsynet skulle iagttage retssikkerhedslovens regler om tvangsindgreb uden forudgående underretning. Det indebærer bl.a., at politiet samtidig med tilsynets gennemførelse skal give den dømte en skriftlig meddelelse som nævnt i retssikkerhedslovens § 5, stk. 6. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de specielle bemærkninger til forslagens § 1, nr. 1).

Det følger af § 79 b, stk. 7, at tilsynet skal udføres så skånsomt, som omstændighederne tillader, og gen-nemførelsen af tilsynet skal stå i rimeligt forhold til tilsynets formål.

Det indebærer eksempelvis, at politiet ved gennemførelsen af tilsynet med et meddelt kontaktforbud alene må foretage undersøgelse af den dømtes bolig og andre lokaliteter, som den dømte råder over, hvis mindre indgribende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige. Tilsvarende må politiet alene foretage undersøgelse af breve og andre papirer og genstande, herunder computere, telefoner og andet IT-udstyr, som den dømte råder over, hvis mindre indgribende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige.

Det betyder bl.a., at hvis den dømte ikke frivilligt vil lukke politiet ind med henblik på, at politiet kan undersøge den dømtes bolig og andre lokaliteter, som den dømte råder over, så kan politiet skaffe sig adgang med tvang, hvis det er nødvendigt for at gennemføre tilsynet. Det fremgår af bemærkningerne, at politiet kan åbne aflåste skabe og skuffer, hvis det er nødvendigt for at gennemføre tilsynet med kontaktforbuddets overholdelse. Herudover vil politiet f.eks. kunne undersøge den dømtes bil, hvis det vurderes nødvendigt for at gennemføre tilsynet.

Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de specielle bemærkninger til forslagets § 1, nr. 1).

6.1.2. Koordinering med PET

Politiets tilsyn med et meddelt forbud skal ifølge forarbejderne tilrettelægges i samråd med PET. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.7.). Det betyder, at PET skal høres forud for alle planlagte tilsyn.

6.1.3. Forholdet mellem retssikkerhedsloven og retsplejelovens regler om tvangsindgreb

Det følger af retssikkerhedslovens § 9, stk. 1, at hvis den dømte med rimelig grund mistænkes for at have begået et strafbart forhold, kan tvangsindgreb over for den dømte med henblik på at tilvejebringe oplysninger om det eller de forhold, som mistanken omfatter, alene gennemføres efter retsplejelovens almindelige regler om straffeprocessuelle tvangsindgreb, herunder bl.a. reglerne for ransagning og beslaglæggelse, jf. henholdsvis retsplejelovens kapitel 73 og 74.

Det fremgår af forarbejderne, at en rimelig begrundet mistanke f.eks. vil kunne foreligge, hvis politiet forud for eller i forbindelse med gennemførelsen af tilsynet bliver bekendt med oplysninger på den dømtes computer, telefon eller andet IT-udstyr, der baseret på indhold og kontekst indikerer, at den pågældende har haft korrespondance med en eller flere personer omfattet af kontaktforbuddet. Politiet vil i en sådan situation som udgangspunkt skulle indhente en retskendelse for at kunne foretage eksempelvis en ransagning af den dømtes computer, telefon eller andet IT-udstyr, medmindre at øjemedet dermed forspildes, jf. retsplejelovens § 796, stk. 3. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de specielle bemærkninger til forslagets § 1, nr. 1).

Politiet vil ligeledes i en sådan situation som udgangspunkt skulle indhente en retskendelse for at kunne beslaglægge genstande, som den dømte råder over, medmindre at øjemedet hermed ville forspildes, jf. retsplejelovens § 806, stk. 2 og 4.

I tilfælde, hvor øjemedet vurderes at ville forspildes, såfremt der først skal indhentes kendelse, skal politiet snarest muligt og senest inden 24 timer forelægge sagen for retten, der ved kendelse afgør, om ran-sagningen eller beslaglæggelsen kan godkendes, jf. henholdsvis retsplejelovens § 796, stk. 5, og § 806, stk. 4. Dette gælder dog ikke, såfremt den dømte meddeler skriftligt samtykke til beslaglæggelsen, jf. retsplejelovens § 806, stk. 9.

Hvis politiet – forud for et planlagt tilsyn – mistænker den dømte for at have begået et eller flere strafbare forhold, skal behovet for forudgående indhentelse af kendelse afklares med den lokale anklagemyndighed. Det gælder, uanset om mistanken relaterer sig til overtrædelse af et idømt kontaktforbud, eller der er tale om en mistanke om, at den dømte kan have begået en anden ikke-relateret overtrædelse af eksempelvis straffeloven eller særlovgivning.

Der henvises til pkt. 2.1.3.7. i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. nr. 130 af 11. marts 2020 om ændring af straffeloven (Initiativer mod fremmedkrigere og andre terrordømte) samt de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1.

6.2. Tilladelser

Efter § 79 b, stk. 4, kan politiet meddele tilladelse til henholdsvis færden eller ophold i et område omfattet af et opholdsforbud og kontakt med en person omfattet af et kontaktforbud, hvis det af særlige grunde må anses for beføjet.

Anmodninger om tilladelser behandles af politiet. Klager over afslag på tilladelse behandles efter reglerne i retsplejelovens § 109 og indgives i første omgang til politidirektøren. Klager over politidirektørens afgørelser behandles af Rigspolitiet.

6.3. Sagsbehandlingen når et forbud begæres ophævet

Efter straffelovens § 79 b, stk. 10, kan den dømte 3 år efter løsladelsen eller udskrivningen forlange, at anklagemyndigheden indbringer spørgsmålet om opretholdelse af et opholdsforbud og et kontaktforbud for retten.

Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren dog tillade, at indbringelse for retten sker tidligere.

Det fremgår af forarbejderne, at der ved vurderingen af, om forbuddene bør ophæves, navnlig vil skulle lægges vægt på, om den dømte har forladt det radikaliserede miljø og i øvrigt ikke har udvist en adfærd, der indikerer, at der vil være en konkret risiko for, at den pågældende fremover vil søge at radikalisere andre. Der vil endvidere skulle lægges vægt på, om den dømte har begået ny kriminalitet, herunder særligt ny terrorrelateret kriminalitet. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 882 af 16. juni 2020 (lovforslag L 130 af 11. marts 2020, de specielle bemærkninger til forslagens § 1, nr. 1).

Hvis retten i den forbindelse beslutter, at opholdsforbuddet helt eller delvis opretholdes, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, dog tidligst efter 2 års forløb.

Inden sagen forelægges for retten, skal anklageren sikre, at følgende oplysninger er indhentet:

- En vurdering fra PET om der fortsat er behov for at opretholde de idømte forbud,
- Oplysninger om den dømtes personlige forhold, herunder familie-, arbejds- og uddannelsesforhold,
- En udtalelse fra Kriminalforsorgen i de sager, hvor den pågældende har været undergivet tilsyn af Kriminalforsorgen,
- En udskrift fra Kriminalregisteret.

Indbringelse sker for byretten i den retskreds, som har pådømt sagen i første instans, eller byretten i den retskreds, hvor den dømte bor eller opholder sig, jf. § 79 b, stk. 10, 3. pkt., der henviser til straffelovens § 59, stk. 2. Byrettens afgørelse træffes ved kendelse, jf. § 79 b, stk. 10, 4. pkt., og der medvirker ikke domsmænd i forbindelse med behandlingen af sager om ophævelse af et idømt forbud.

Såfremt forbuddene ophæves, bortfalder politiets tilsyn med dømtes overholdelse af forbuddene.

6.4. Vejledning om et idømt opholdsforbuds varighed

Den tidsmæssige udstrækning af et idømt opholdsforbud forlænges med en periode, svarende til den tid, den dømte måtte udstå eventuelle øvrige fængselsstraffe eller andre strafferetlige retsfølger af frihedsberøvende karakter, hvis udståelsen finder sted, mens opholdsforbuddet har virkning. Der henvises til pkt. 4.4. ovenfor.

Der kan derfor efter dom opstå spørgsmål om, hvornår et idømt opholdsforbud udløber.

Opholdsforbud efter straffelovens § 79 b registreres i Kriminalregisteret.

Det er Kriminalregisterafdelingen i Politiets Administrative Center, der varetager vejledning om spørgsmål, der relaterer sig til beregningen af længden af et idømt forbud. Det betyder, at anklagemyndigheden ved henvendelser fra den dømte eller dennes forsvarsadvokat om, hvornår et opholdsforbud udløber, skal henvise til Kriminalregisterafdelingen.

Hvis Kriminalregisterafdelingen er i tvivl om betydningen af domme, der kan være relevante for beregningen af et idømt opholdsforbuds varighed, kan Kriminalregisterafdelingen rette henvendelse til den relevante lokale anklagemyndighed.

Ved henvisning til Kriminalregisteret kan der oplyses følgende kontaktinformation:

E-mail: mvjyl-pac-kr@politi.dk

Telefon: 40 45 02 59.

7. Love og forarbejder

Straffeloven

- Lov nr. 882 af 16. juni 2020 om ændring af straffeloven (Opholds- og kontaktforbud for terrordømte).

Retsplejeloven

- Lovbekendtgørelse nr. 1445 af 29. september 2020 af lov om rettens pleje.

Retssikkerhedsloven

- Lovbekendtgørelse nr. 1121 af 12. november 2019 af lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter.

Relevante forarbejder

- Lovforslag nr. 130 af 11. marts 2020 om ændring af straffeloven (Initiativer mod fremmedkrigere og andre terrordømte).

Relevante bekendtgørelser

- Bekendtgørelse nr. 881 af 4. juli 2014 om behandling af personoplysninger i Det Centrale Kriminalregister (Kriminalregisteret) med senere ændringer.

Rigsadvokaturen, den 1. juli 2022

RIGSADVOKATEN

/ Rigsadvokaten